

Verslag

Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit

Datum: 27 april 2012

Plaats: Gouda

Aanwezig:		
Naam	Vertegenwoordigt	Werkt bij
Rob van Hees	Voorzitter	
Walter de Koning	Secretaris ERM	ERM
Peter Pieters	Vakgroep Restauratie	Koninklijke Woudenberg
Marc van Roosmalen	Raad voor Vastgoed Rijksoverheid - RVR	Rijksgebouwendienst
Michiel van Hunen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed - RCE	RCE
Jos van Rooden	Federatie Grote Monumenten Gemeenten - FGM	Gemeente Leiden
Arjen van der Drift	Certificerende instellingen	KIWA
Afwezig:		
Naam	Vertegenwoordigt	Werkt bij
Arno Boon	Federatie Instandhouding Monumenten - FIM	BOEi
Jan Roest	Vereniging architecten werkzaam in de Restauratie - VAWR	Van Hoogevest Architecten
Dré van Dinther	Vakgroep Restauratie	Bouwbedrijf Van Dinther
Gerard Ottevanger	provincies	Provincie Zuid-Holland
Gerlach Takkenkamp	Gespecialiseerde aannemers	

1. opening, vaststellen agenda

Toegevoegd wordt een agendapunt 7a: Jaarverslag 2011 ERB. Bij agendapunt 5 wordt stilgestaan bij de verhouding tussen het CCvD Restauratiekwaliteit en andere colleges.

2. verslag bijeenkomst 10 februari 2012

Redactioneel: bij punt 3 wordt Van Roden gewijzigd in Roest. De wijziging wordt in het verslag zelf doorgevoerd.

Besluit: het verslag is met in achtneming van bovenstaande wijzigingen vastgesteld.

Naar aanleiding van:

- de leden van het Stucgilde hebben het Stucgilde bestuur toestemming gegeven om een te starten met de uitwerking van een URL. Dit zal gebeuren in overleg met IKOB-BKB
- de RCE heeft overlegd met de erfgoedadviseurs / planvormers over de

Van Hunen / De Koning
De Koning

ins en outs van een erkenningsregeling. Wordt vervolgd.
- de RCE heeft overlegd met de terrazzo-werkers over een onderzoek naar de mogelijkheid van het aansluiten bij KOMO Afbouw. Actie: Vervolgoverleg Van Hunen / De Koning
- tijdens de volgende vergadering zal de keuze van een plaatsvervangend voorzitter van het college worden besproken.
De actielijst wordt doorgenomen en geactualiseerd.

3. Informatie-uitwisseling/ mededelingen

- De Koning licht kort de stand van zaken van de projecten P003 *Aanpassing ERB*, P004 *Leidraad Opdrachtgeving bij restauraties*, P005 *Richtlijn toezicht en handhaving*, P006 *Ontwikkelen BRL en URL voor steenhouwers* toe.
- ERM en Hobeon, KIWA, SKH hebben voor de eerste keer gezamenlijk overlegd. Gesproken is onder meer de vertegenwoordiging van de instellingen in het college Restauratiekwaliteit. Hier is afgesproken dat voorsnog Arjen van der Drift (KIWA) de certificerende instellingen vertegenwoordigt; SKH en KIWA overleggen over de vertegenwoordiging in de toekomst. Overigens zullen certificerende instellingen uitgenodigd worden als er een door hen beheerde regeling zal worden besproken. In het vervolg zullen ook andere certificerende instellingen deelnemen, namelijk als er nieuwe erkenningsregelingen in beheer worden genomen. Zie bijvoorbeeld agendapunt 7 (het in beheer nemen van de erkenningsregeling voor restauratieschilders) waardoor ook de FOSAG zal deelnemen.
- Initiatief tot Duurzame Monumentenzorg (DuMo): de flyer is bij de stukken gevoegd. Deze beschrijft het initiatief tot een verbetering van de zorg voor duurzaamheid bij monumentenzorg. Van Roosmalen geeft aan dat de RGD de beschreven methodiek niet heeft kunnen omarmen omdat het fundament GreenCalc bij de RGD vervangen is door Bream. Verder meent men dat de 'Mo-factor' (te) zeer op kennis en mening van de expert berust waardoor de resultaten niet voldoende reproduceerbaar zijn. Van Hunen merkt op dat de RCE gevraagd is om het model te onderschrijven; de RCE wil voor methodieken als deze echter alleen bijdragen aan het codificeren, niet aan het helpen positioneren (dat is in de eerste plaats aan de gebruikers van de methodiek).
Het college staat positief tegenover de methodiek ontwikkeling, maar geeft er voorsnog geen prioriteit aan.
- Van Hunen licht kort de stand van zaken bij de herziening van het BRIM toe. De nieuwe BRIM zal een expliciete bepaling bevatten op basis waarvan de subsidiegever kwaliteitseisen aan het uit te voeren werk kan verbinden.

---

4. Toetsingskader Restauratiekwaliteit

Een van de in 2012 uit te voeren projecten is het project Toetsingskader (P007). Arjen van der Drift licht het project toe. Het doel is het opstellen van een set met criteria waaraan door ERM beheerde regelingen moeten (gaan) voldoen. Uitgangspunten zijn de notitie Toekomstbeeld 2015 en de notitie Beheren van regelingen. Verder wordt gekeken naar andere voorbeelden zoals KOMO en de Harmonisatiecommissie Bouw (HCB). Het Toetsingskader zal bevatten:

- procedurele criteria (transparantproces; toegankelijkheid proces voor anderen; draagvlak voor het resultaat; welke partijen betrokken);
- eisen aan de certificatie en het certificaat;
- inhoudelijke eisen aan de BRL / URL.

Tijdens de discussie komt aan de orde:

- het Toetsingskader zal niet ingaan op de samenstelling van het CCvD (is elders geregeld);
- het Toetsingskader zal ook geschikt zijn voor een URL zonder BRL of voor een andere norm;
- het Toetsingskader zal in eerste instantie niet geschikt zijn voor een Richtlijn of Leidraad (document niet primair toetsbare criteria); besloten wordt om bij het gereedkomen van het concept-Toetsingskader ook stil te staan bij Richtlijnen / Leidraden;
- de begeleidingscommissie bestaat uit alle betrokken certificerende instellingen, een aantal certificaathouders en de RCE. Het concept zal tijdens de volgende vergadering op de agenda staan.

Vd Drift
/ De
Koning

De
Koning

Besluit: het Toetsingskader zal op basis van bovenstaande uitgangspunten worden uitgewerkt.

5. Introductie logo Restauratiekwaliteit

Om ERM-erkende bedrijven in staat te stellen zich ook visueel te onderscheiden van niet-erkende bedrijven is het gewenst een gezamenlijk logo te introduceren. Het ERM-bestuur heeft het logo Restauratiekwaliteit vastgesteld en gedeponneerd als collectief merk. Het concept-Reglement op het gebruik van het logo met bijbehorende toelichting wordt besproken. Het logo Restauratiekwaliteit mag tegelijk met een ander logo gebruikt worden (bv timmerbedrijven die ook het KOMO-logo op basis van BRL 5020 *Instandhoudingstechnologie* voeren). Het college dat beheerder is van het document heeft 'the lead' bij de interpretatie van dat document.

Besluit: het ERM-bestuur adviseren het Reglement met toelichting vast te stellen conform het voorstel.

6. Erkenningsregeling Restauratievoegbedrijven

De Erkenningsregeling Erkende Voegbedrijven is in november 2011 en naar aanleiding van de eerste certificeringen geëvalueerd. Op basis hiervan zijn diverse wijzigingen doorgevoerd. De VNV heeft het beheer over de regeling overgedragen aan ERM zodat het CCvD Restauratiekwaliteit wordt gevraagd om een uitspraak over de regeling. Dat zal een voorlopige toetsing zijn omdat het Toetsingskader nog niet gereed is.

Het college vindt de inhoudelijke aspecten van het voegen goed uitgewerkt in de regeling, de regeling voorziet in een belangrijk aspect van het restauratiewerk.

Wel overweegt het college dat het – ten behoeve van de aantrekkelijkheid voor opdrachtgevers - gewenst is om bij de volgende herziening een aantal aspecten mee te nemen:

- de structuur in diverse afzonderlijke documenten maakt de erkenningsregeling moeilijker toegankelijk;
- het is in woordgebruik en in het gebruikte begrippenkader nog te zien dat er meerdere auteurs actief zijn geweest;
- gevelreiniging en hydrofoberen zijn niet geheel consistent verwerkt in de erkenningsregeling.

Het college beveelt aan om dergelijke wijzigingen in een tijdsbestek van 1 a 2 jaar door te voeren. De RCE biedt hiertoe ook ruimte in het kader van het programma Restauratiekwaliteit. Van Hunen zal contact opnemen met de VNV.

Van
Hunen
De
Koning

Verder wordt een wijziging doorgevoerd: de koppeling aan het logo Restauratiekwaliteit betekent het toevoegen van een extra bijlage met het Reglement op het gebruik van het logo Restauratiekwaliteit.
Besluit: instemmen met de wijzigingen in de erkenningsregeling, inclusief de koppeling aan het logo Restauratiekwaliteit.

7. Erkenningsregeling Restauratieschildersbedrijven

De branchevereniging van restauratieschilders, de SRSN, heeft besloten het beheer over de erkenningsregeling aan ERM over te dragen. FOSAG zal optreden als certificerende instelling. Met de SRSN is besproken dat het gewenst is de regeling de komende periode verder te ontwikkelen. Het CCvD Restauratiekwaliteit wordt gevraagd om een uitspraak over de regeling. Dat zal een voorlopige toetsing zijn omdat het Toetsingskader nog niet gereed is.

Het college geeft in overweging om een structuur met een BRL en URL te maken en eventueel aansluiting te zoeken bij de BRL 5020. Verder heeft het college de vraag of het voor de schilders nuttig is om partieel herstel van houtwerk ('window care') en glas in de regeling op te nemen. Verder wordt een wijziging doorgevoerd: de koppeling aan het logo Restauratiekwaliteit betekent het toevoegen van een extra bijlage met het Reglement op het gebruik van het logo Restauratiekwaliteit.

Besluit: instemmen met de erkenningsregeling, inclusief de wijziging in verband met de koppeling aan het logo Restauratiekwaliteit.

7a: jaarverslag 2011 Erkenningsregeling Restauratie Bouwbedrijven (ERB)

Het functioneren van erkenningsregelingen zal in de toekomst jaarlijks worden geëvalueerd. Doel is om stil te staan bij de vraag of er reden is tot wijziging van de regeling of bijvoorbeeld andere audits. Het jaarverslag beschrijft het functioneren van de ERB in 2011. Belangrijk aandachtspunt is de wens om de onduidelijkheden m.b.t. de termen 'klein' en 'groot' bedrijf te vermijden. Dit heeft inmiddels geleid tot het starten van het project P003 Wijzigen ERB. De bespreking van het jaarverslag leidt tot de volgende opmerkingen:

- Toevoegen van een managementsamenvatting met de generieke conclusies
- Toevoegen van de categorie 'waterbouwkundig', de getallen over 2010 (par 3.1.7) en een verklarende tekst die de reacties op de geconstateerde afwijkingen (par 3.1.4) weergeeft.

Besluit: jaarverslag 2011 ERB vaststellen, met in achtneming van bovenstaande wijzigingen

8. Begrippenkader

De notitie Begrippenkader geeft een omschrijving van de begrippen die het college gebruikt. Het college ziet de notitie als een groeidocument. Toegevoegd worden de begrippen onderhoud, restauratie en herbestemming. De lijst zal op de website worden gepubliceerd. Verder wordt besproken dat het gewenst is om ook een lijst met vakinhoudelijke begrippen op te stellen. Hiertoe kan wellicht aangesloten worden bij de lijst die in het kader van het project 'model-restauratiebestek' in overleg met STABU wordt opgesteld.

De
Koning

Besluit: vaststellen aangepaste begrippenlijst

9. Rondvraag

Van Roosmalen merkt op dat hij er naar streeft om een tweede aanspreekpunt voor de RVR / publieke opdrachtgevers in te schakelen.